

ADRES OOSTERHAMRIKKADE 66

BOUWJAAR 1933

OORSPRONKELIJKE FUNCTIE OVERDEKT ZWEMBAD

ARCHITECT J.A. BOER

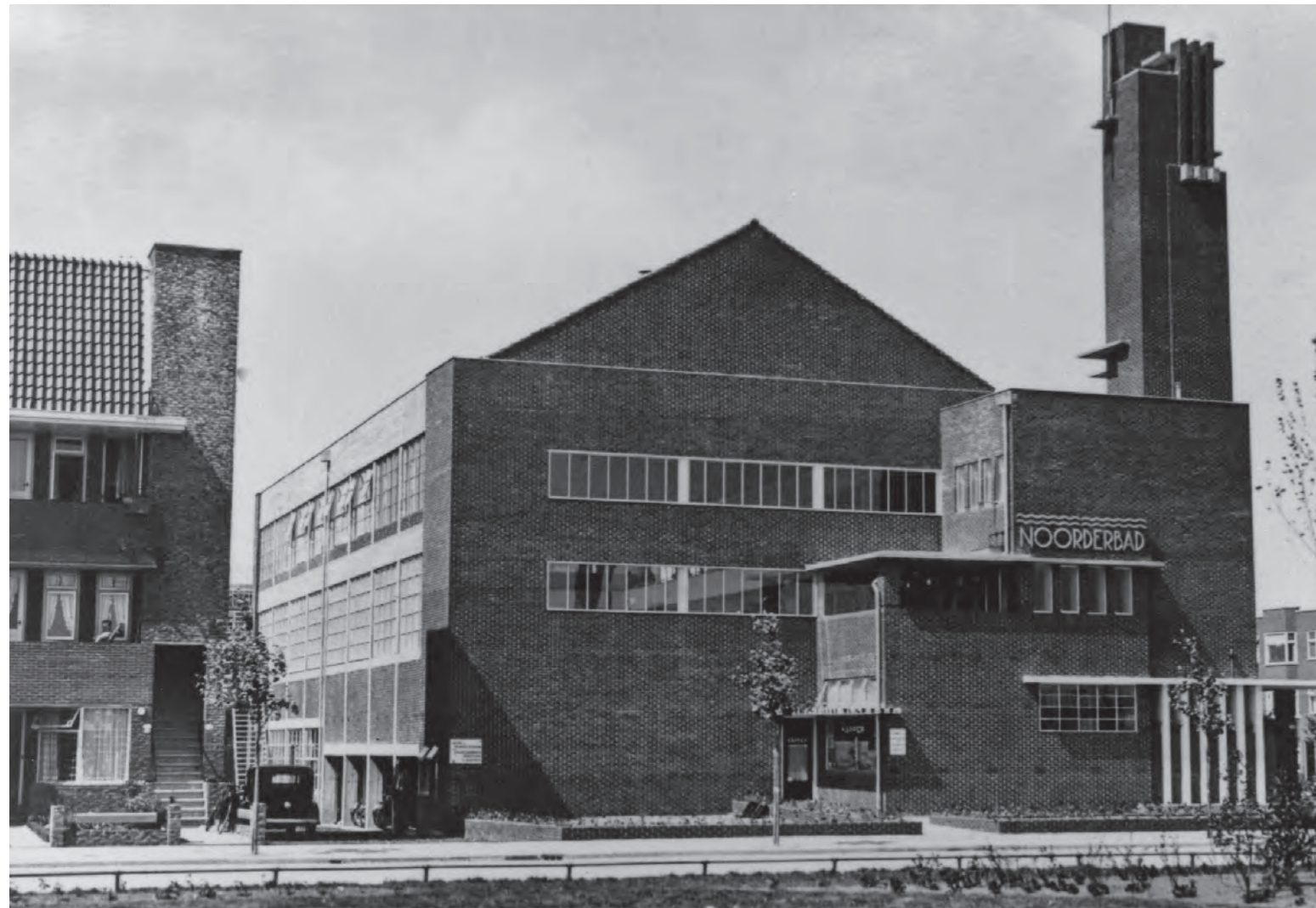
BESCHERMING RIJKSMONUMENT

HERBESTEMD IN 1999

OPDRACHTGEVER SIG REAL ESTATE

ARCHITECT OF ADVISEUR DAAD ARCHITECTEN

HUIDIGE BESTEMMING KINDEROPVANG, PRAKTIJKRUIMTE, DEELS LEEGSTAAND

Het Noorderbad werd in 1933 als overdekt openbaar zwembad gebouwd, naar een ontwerp van de Groninger architect J.A. Boer. Het gebouw heeft een functionele en Expressionistische bouwstijl. De stedenbouwkundige ligging van het Noorderbad - op de grens tussen de nieuwe stadswijken Korrewegwijk en Oosterparkwijk - is bijzonder. In het uitbreidingsplan van 1932 voor de gemeente Groningen had H.P. Berlage op deze locatie namelijk een opvallend ontworpen openbaar (kerk)gebouw bedacht, een stedenbouwkundig markant en hoog accent te midden van overwegend gesloten lagere woningbouwblokken. Ook in het ontwerp van het Noorderbad komt dit verticale accent duidelijk naar voren.

Het gebouw is opgetrokken uit rode perssteen op een in hoofdvorm rechthoekige plattegrond en telt twee bouwlagen. De onderdelen zijn met platte daken en een flauw zadeldak (de voormalige zwemzaal) afgedekt. Op de zuidoosthoek is een uitnodigende toegang met entreetrap gesitueerd. Een strakke en dunne betonluifel sluit een diepe portiek af. Aan de zuidkant is de portiek afgeschermd met een palissade van betonstroken met daartussen een iets verdiept geplaatste borstwering

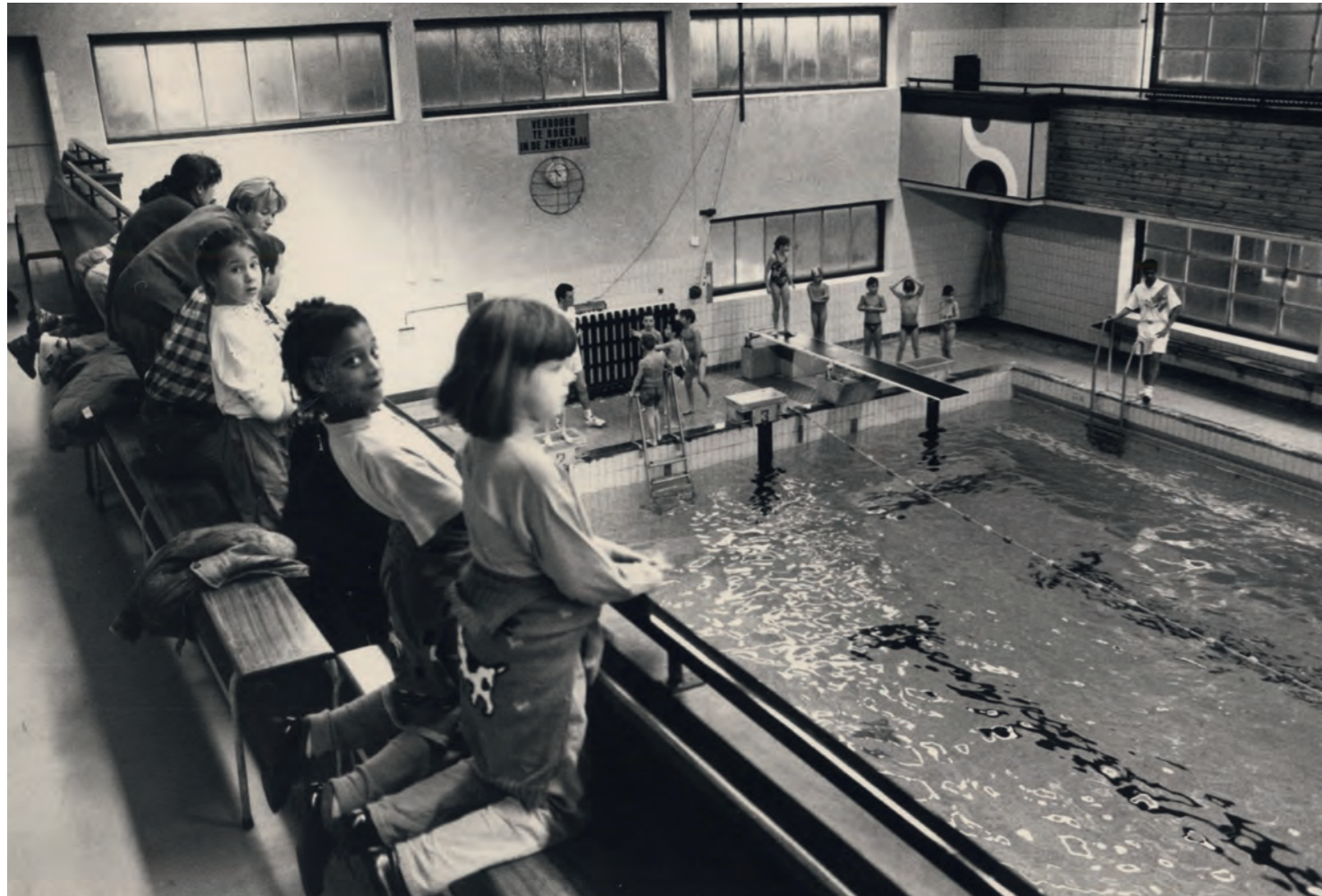
van baksteen met bovenlichten. In 1956 kwam er bij de Burgemeester en Wethouders een verzoek binnen van de afdeling Sport en Recreatie voor de bouw van een instructiebad voor schoolkinderen op het open terrein achter het Noorderbad. In 1961 kwam de gemeente pas met een reactie, na eerst onderzoek te hebben gedaan naar de zwemcapaciteit van de bestaande zwembaden in de stad. Uiteindelijk werd in 1967 begonnen met de bouw van het nieuwe instructiebad

en de verbouwing van het Noorderbad. Van de laatste bleken met name de stalen ramen en de gepleisterde gevels in slechte staat. De stalen sponningen werden daarom door aluminium sponningen vervangen. Ook vond er eind jaren '70 van de vorige eeuw nog een aantal kleine uitbreidingen plaats voor extra kleedaccommodatie. Door de komst van sportcentrum Karding in 1993, raakte het Noorderbad zijn functie kwijt en moest het in datzelfde jaar sluiten. Het jaar erop,

in 1994, werd het als rijksmonument aangewezen. Het bad stond nog altijd leeg toen het in 1996 in het gemeentelijke Kanjerplan werd opgenomen. Doel van het plan was om te proberen met behulp van een (eenmalige) subsidie de voor de buurt, wijk of stad belangrijke monumentale gebouwen die hun functie dreigden te verliezen in stand te houden en een passende nieuwe functie te geven. In die tijd was het gebruikelijk om in eerste instantie te zoeken naar een herbestemming tot

wonen. Zowel door woningcorporaties, particulieren als de gemeente werd onderzoek gedaan naar de haalbaarheid daarvan, maar het Noorderbad bleek hiervoor niet geschikt. Dit had vooral te maken met het feit dat de ruimtelijkheid van het interieur volkomen verloren zou gaan. Daarnaast zouden de relatief hoge woningbouw-eisen in het proces hoogstwaarschijnlijk overheersen, waardoor de kans groot was dat het monumentale karakter van het gebouw aangetast

zou worden. Er werd vervolgens naar een functie gezocht die beter bij het gebouw zou passen; een meer openbare functie die tegelijkertijd een bijdrage zou leveren aan de leefbaarheid in de wijk. Uiteindelijk werd een bestemming gevonden in de vorm van een filiaal van de Openbare Bibliotheek, waarbij de bestaande vestigingen uit de Oosterpark- en Korrewegwijk samengevoegd zouden worden. Daarnaast zou een deel van de ruimtes worden verhuurd aan startende bedrij-

ven en worden gebruikt voor wijkgebonden cultuurfuncties. Ontwikkelaar SIG Real Estate, (tegenwoordig onderdeel van TCN) gaf DAAD architecten - destijds nog architectenbureau Cor Kalfsbeek geheten - de opdracht hiervoor een ontwerp te maken. De functionele opgave voor DAAD bestond uit het transformeren van het zwembad tot een verzamelgebouw waarin nevenvestigingen van de Openbare Bibliotheek, diverse culturele (wijk)functies en een aantal verhuurbare kantoorruimtes konden worden gehuisvest. De introductie van een architectonische route die al deze verschillende functies zou ontsluiten en verbinden vormde de meest prominente ontwerpogave.

Het beschikbare budget vroeg om een ruimtelijk plan, waarbij met minimale middelen een zo groot mogelijk effect zou worden bereikt. De bibliotheek vervulde een centrale rol en werd gesitueerd in de voormalige zwemzaal op de eerste verdieping: een mooie, dubbelhoge ruimte. Eronder, op de begane grond, werden andere functies gehuisvest, terwijl de kantoorruimtes een plaats kregen in de voormalige nevenruimtes van het gebouw. Een houten wand, die zich

over alle verdiepingen uitstrekte, was het eerste nieuwe architectonische element dat alle ruimtes met elkaar verbond. De ingrepen aan de buitenkant van het gebouw beperkten zich tot het plaatselijk slopen van storende, later aangebrachte aanpassingen en de toevoeging van een aantal nieuwe functionele elementen, zoals een hellingbaan en een entree. Deze elementen hebben een geheel eigen vorm gekregen: onmiskenbaar eigentijds,

maar passend bij het gebouw. Van 1998 tot 2006 functioneerde het Noorderbad als bibliotheek. Helaas werd vanwege bezuinigingen besloten om het filiaal van de Openbare Bibliotheek te sluiten. Daarmee verdween een belangrijke financiële pijler onder de exploitatie van het gebouw. Grote delen van het gebouw staan als gevolg daarvan alweer enkele jaren leeg of worden slechts tijdelijk gebruikt. Sinds lange tijd wordt er geen onderhoud meer gepleegd en heeft het gebouw

opnieuw te lijden van achterstallig onderhoud. De belangrijkste en meest karakteristieke ruimte van het gebouw, de zwembadhal, kon in het vorige plan nog behouden blijven. Nu zal opnieuw naar een functie moeten worden gezocht die deze grote ruimte ongedeeld laat.

